



## חוקים מפלים – עדכון אפריל 2011

במושב החורף של שנת 2011 אישרה הכנסת לפחות שישה חוקים חדשים, שפוגעים באופן ישיר או עקיף בזכויותיהם של הפלסטינים-הערבים אזרחי ישראל. הכנסת גם אישרה חוק חדש, [המטיל מגבלות על ארגוני זכויות אדם המקבלים מימון שמקורו במדינות זרות והחליטה](#) להקים שתי ועדות פרלמנטריות, שיחקרו ארגונים אלה. זו טקטיקה מהסוג המקובל במשטרים אוטוריטאריים, שמעוניינים לפקח על פעילותם של ארגונים כאלה. הקשר בין מתקפה נגד המיעוט ונגד ארגונים המגנים על זכויותיהן של קבוצות פגיעות ברור: בישראל של היום, הנורמות הדמוקרטיות נתונות תחת איום חמור.

החוק האחרון שאושר בקבוצת החוקים הנידונים כאן ידוע בציבור בכינוי "[חוק הנכבה](#)". כשהוצע לראשונה, הוא אסר על אזכור כלשהו של הנכבה בישראל, בניסיון בוטה למחוק מהמפגן הישראלי אירוע מוכן בהיסטוריה הפלסטינית. בגרסה שאושרה לבסוף, החוק מסמך את שר האוצר להפחית את המימון שניתן לכל מוסד או ארגון המקיים פעילות שעומדת בסתירה להגדרת ישראל כמדינה "יהודית ודמוקרטית" או שמתייחסת ליום העצמאות כיום אבל. החוק פוגע בזכותו של המיעוט הערבי לשמר את ההיסטוריה שלו ואת תרבותו. עדאלה והאגודה לזכויות האזרח עומדים להגיש עתירה לבג"ץ בדרישה לבטל חוק זה.

שני חוקים חדשים בתחום המקרקעין והתכנון דורשים גם הם התייחסות מיוחדת. הראשון, "[חוק ועדות הקבלה](#)", מאפשר לוועדות הפועלות בכ-700 יישובים קהילתיים ויישובים כפריים הבנויים על אדמות מדינה לדחות מועמדים המבקשים לגור בהם לפי הקריטריון השרירותי "אי התאמה חברתית" – שנועד להדיר אזרחים ערבים ואחרים. עדאלה עתר לבג"ץ נגד מדיניות זאת ב-2007 והגיש עתירה נוספת נגד החוק החדש החודש (ראו בג"ץ 2504/11, [עדאלה ואח' נגד הכנסת ואח'](#)). החוק השני, [חוק מקרקעי ישראל](#) (תיקון מס' 3), מונע מכל אדם למכור או להשכיר נכס לתקופה של למעלה מחמש שנים או להעביר את הזכויות בנכס ל"זרים". לפי החוק, זרים הם אנשים שאינם אזרחי ישראל, תושבי ישראל או יהודים הזכאים לעלות לישראל באופן אוטומטי לפי חוק השבות, התש"י-1950. החוק הוא בגדר התערבות ישירה, לא חוקית, ברכוש הפרטי של פלסטינים, שקרוביהם הפכו לפליטים שייתכן כי לא יוכלו לשוב לעולם לאדמותיהם לפי חוק זה.

הכנסת גם הלכה בעקבות הסיסמה שטבעו מפלגות הימין, "אין נאמנות, אין אזרחות", והעבירה תיקון [לחוק האזרחות](#), שמאפשר לשלול את אזרחותו של אדם שהורשע בריגול, בסיוע לאויב בזמן מלחמה ובפעולות אחרות המפורטות בחוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005. בעוד שהערוץ הלגיטימי להענשת בני אדם החשודים בביצוע פעולות כאלה הוא חוק העונשין, החוק החדש הופך את האזרחות לזכות מותנית והוא מכוון נגד האזרחים הערבים. בד בבד, לפי תיקון חדש לחוק סדר הדין הפלילי, חשודים בעבירות ביטחון – ברובם המכריע פלסטינים אזרחי ישראל ופלסטינים תושבי עזה – סובלים מהגבלות חמורות על זכותם להליך הוגן. חוק זה מכוון ספציפית נגד פסיקה של בית המשפט העליון בעניין זה, שניתנה ב-2010 (ראו בש"פ 8823/07, [פלוני נ' מדינת ישראל](#), פסק דין מ-11 בפברואר 2010).

בתחום הזכויות הכלכליות, הכנסת אישרה חוק חדש המאפשר לשלול זכויות פנסיה והטבות פרלמנטריות מחברי כנסת שהיועץ המשפטי לממשלה קבע שהם חשודים בעבירות שהעונש עליהן הוא עשר שנות מאסר ושלא התייצבו לחקירה או למשפט פלילי. החוק השרירותי נוסח בתגובה ליציאתו מהארץ של חבר הכנסת לשעבר ד"ר עזמי בשארה מבל"ד. בשארה יצא את גבולות המדינה במרס 2007 בעקבות האשמות שונות נגדו, אף שאלה מעולם לא הובילו להגשת כתב אישום.

עדאלה נקט פעולות משפטיות נגד כמה מהחוקים האלה, ואילו על חוקתיותם של אחרים יערער אם יופעלו נגד אדם מסוים. עדאלה גם יפרסם בחודש הקרוב נייר עמדה על חוקים חדשים אלה ועל השלכותיהם. העדכון

הקודם בעניין זה פורסם בנובמבר 2010 תחת הכותרת "חוקים והצעות חוק מפלים בישראל" והוא זמין לעיון  
בכתובת זו:

<http://www.old-adalah.org/newsletter/heb/nov10/nov10.html>

לפרטים נוספים נא לפנות לרינה ג'בארין, מנהלת המחלקה לסנגור בינלאומי  
דוא"ל: [rina@adalah.org](mailto:rina@adalah.org)